

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 4. De Canonica, & præbenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

Jus in præbendâ, sed jus ad eam. *Vnde Ioan. Andrea in c. dilectus de præbend. ait* Canonicû sine præbendâ dici Canonicum in herbâ. Quod si verum est, non erit obligatus ad Horarias preces, quamvis adesse in choro debeat & divinum officium cum reliquis peragere. Quocirca illum habere beneficium censet *Ludov. Romanus. Ioan. Andr. in c. cum dilectus l. de præbend. Azor l. l. 3. c. 11. q. 3.* quia jure percipit distributiones quotidianas, & aliis beneficiariorum juribus fruatur. Non sunt igitur audiendi, qui Canonicos supernumerarios nullum omninò jus habere contendunt, eò quòd nò re ipsa, sed solo, nomine canonici sint: quanquam non repugnat cum prædictâ vacuitate aliquos assumi. Imò sic fieri in quibusdâ ecclesiis Germaniæ, Galliæ, & Italiæ, affirmat *Azor. lo. cit. ut nimirum iuvenes, dũ literis dant operam in Collegium Canonicorum cooptentur, quibus tamen præbenda non statim detur, sed postea cum aliqua earum Canonico & possessore vacat. Barb. in c. Relatum de præbend. Castrens. consil. 363. Manrique l. 2. Q. 10.*

IV. In ecclesiis Collegiatis infra Cathedrali augeri potest numerus Canonicorum à Capitulo, si consentiat episcopus, nisi certus numerus communi decreto, & iuramento fuerit constitutus. *Abb. in c. cum M. Ferrariensis. Nec dubito, quin idem fieri queat in Cathedralibus propter paritatem rationis. Monet autem Mosconius l. 1. Par. 1. c. 15. non licere numerũ Canonicorũ augere, nisi simul augeantur proventus, nec minuire sine diminutione fructuum, & tam augmentũ quam diminutionẽ à Papa tantũ faciendam, quando Canonici in erectione ecclesiæ coram illo iurarunt, se numerum Canonicorum nunquam aucturos*

esse. Addere poterat, ut faciant licite, iuramenti sui dispensationem petere posse. *Barb. in c. Non amplius de institutione. Eadem cautio (ut hoc quasi in transitu moneam) apprimè commendanda est Monasteriis, & religiosis domibus, cum viroũ, tum mulierum, ne de personarum numero augendo, anxie nimium solliciti sint, si conservare nomen Ordinis, & Dignitatem desiderant. Neque enim in multitudine salus, sed pauci electi sunt, quorum virtute & perfectione fervetur Ordo, cuius sublimitas aditum multis non permittit. Ita in plerisque Ordinum statutis sancitum reperies.*

§. IV.

De Canonica & Præbenda.

I. Canonica definitur jus spirituale ad locum (*Vulgo Stallum*) in choro, & vocè in Capitulo, quæ sunt Canonicorum propriæ notæ ac prærogativæ. *Vnde consequitur, ut ea quæ divini officii, sunt exercere valeat, & nisi quid obstet, fructus lucretur. Præbenda vero est spirituale ius recipiendi certos proventus in ecclesiâ cui servit, competens ex officio divino tanquã uni ex Collegio. Glo. V. Receptum in c. cum M. Ferrariensis de Constit. Hæc propriè invenitur, ubi bona ecclesiæ divisa sunt. Nã ubi indivisa manent, non propriè præbenda, sed portio appellatur. Est autem Canonica Portio duplex. Vna pro victu datur ministris ecclesiæ & recitantibus divinum officium: altera assistentibus tantum, qui propter continuam assistentiam Assisij vocantur. *Ostiens. in summa V. Canonici ad tit. de præbend. Rodericus à Cunha comm. ad c. Sanctorum Dist. 70. Barb. præfat. in tit. de præbendis. Az. l. l. 3. c. 11. Q. 3. & 4.**

K

II. Præ-

II. Præbendarū aliqui quinque species constituunt, de quibus *Glo. in V. Reperint in c. cum M. Ferrariensis de const.* Alii ad tres reducunt, & melius. Nam *Primò* largè sumi potest pro omni jure percipiendi fructus in ecclesia ratione officii. De hoc jura loquuntur, quando cunque fit mentio de beneficio ecclesiastico, nec renūciare illi abtque consensu superioris licet. *Secundò* sumitur pro patrimonio & redditibus beneficii, estque illius velut appendix seu accessio beneficium sequens *c. Maiorib. c. Relatum. c. dilectio de præbend.* Hinc Canoniam dicitur esse mater præbendæ, eamq; parere. *Tertio* sumitur pro certa portione per se distincta, in qua nihil spirituale, cuiusmodi est prædium. Et talis præbenda laico concedi potest pro laboribus & meritis suis, Advocati, Syndici, Organædi, Musici, & his similes, qui ecclesiæ serviunt, frui solent. *c. fin. de Magistris. c. Possessiones 16. q. 1. c. dilectus de præb. Barbos. lo. cit. Canis l. 2. tit. 27. Vallensis l. 3. tit. 5. n. 1. Anton. Cucchius l. 2. Instit. tit. 6. Lancel. l. 1. tit. 26. Franc. in c. Si Clericus §. 1. de præben. in 6. Bellamer. Consil. 34. nu. 4. Card. Tuschus. V. Canonicus concl. 30.*

III. Inter Canoniam & præbendā hanc quoque differentiam ponunt aliqui quod Canoniam ex se non sit beneficium, uti præbenda spiritualis *c. Dilectus 19. de præbend. c. in nostra 32. de refer.* ubi mentio fit aliquorū qui in quibusdam ecclesiis recepti quidem sunt nondum tamen beneficium ecclesiasticum consecuti: Canoniam videlicet habebant sine præbenda. Neque id mirum cum olim Canonici fuerint sine præbendarum distincto numero, & nunc quoque in illis apparet, qui in numerum Canoniceorum recipiuntur cum spe consequendæ aliquando præbendæ. Verū prædicta con-

suetudo per *Conc. Trid. sess. 24. c. 19.* sublata est ita ut super Vacaturā præbendā neque Episcopo, neq; ulli Capitulo liceat supernumerarium Canonicum creare, qui nimirum solo & inani titulo contentus ad ea, quæ eventire feliciter possunt, anxie inhiet, nunquam fortè adepturus, quorum causa clericis se associavit.

IV. Canoniam & præbendam Canonialis quia est quocunq; alio beneficio nobilior in odiosis nō comprehenditur sub nomine & appellatione beneficii *c. Statutum de præbend. in 6.* Neque si concedit Pontifex beneficium petenti, quod vacaret in Cathedrali comprehenderetur præbenda Canonialis secundum Archidiaconum in *c. Alienationes 12. q. 2.* sed inferioris generis & notæ. Excipe ecclesiam, in qua præter præbendas non sunt alia beneficia. Pari modo, cum Pontifex mandat alicui, de aliqua ecclesiarum civitatis vel diocesis provideri, non extenditur ad Cathedralē, sed illa inferiorem. *c. Quamvis plenissima. de præb. in 6.*

V. Dubium est, an impetrans Canonicatum sibi, teneatur in literis mentionem facere, de præbenda, ita ut si tacuerit, impetratio surreptitia censeatur. Negant *Pet. de Anchar in Reg. Accessorium col. 26. n. 14. Decius in c. Cum adeo col. 1. n. 2. de rescript. Selva Par. 3. Q. 15.* quia Canonicatus non potest esse sine præbenda, licet præbendatus possit esse sine Canoniam. A 1 verò teneri ad faciendam mentionem de præbenda, ut evitetur surreptio, cedit *Bortel tit. 29. n. 17. Aloys Riccius Par. 6. Collect. 2451. Panor. in c. cum adeo. Notab. 3. Barbat. col. 3. nu. 18. Felinus col. 1. & alii plures:* qui videntur supponere hæc duo Canoniam, & præbendam distincta esse. Nam si coniuncta sint, ut in
Germa-

Germania nostra, supervacanea quaestio est, ita ut illud se crederet, cui absque prae-benda, & fructibus Canonicatus promitteretur. *Felinus c. Cum aded de reser.*

§. V.

De dignitate, & pralatione Canonicorum.

I. **Q**uamvis iure & consuetudine Cathedralium ecclesiarum Canonicis Collegiati, & his alii de clero minores cedant, Canonicatus tamen etiã Cathedralis ecclesiae ut sic, propriè loquendo, non est Dignitas, quia ex prima institutione nullã habet iurisdictionem annexam, nec prae-rogativam aliquã, ut alios antecedit. Veniunt nihilominus nomine Dignitatum largè sumpto quemadmodum supra diximus §. 2. n. 6. quandoquidem Canonici episcoporum adjutores, consilarii, imò fratres censentur. *c. Quamvis de praben. in 6. Mosconius l. 1. Par. 1. c. 15. p. 292. Ant. Cucchus l. 1. Inst. tit. 3. Zerola par. 2. V. Canonica. num. 3. Barb. in c. cum te de off. & pot. Iud. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 2. Flam. de resign. l. 2. Q. 1.*

II. Cathedralium ecclesiarum Canonici Summi Pontificis esse Delegati possunt *c. Statutum de reser. in 6.* ubi dicitur, Sancimus igitur, ut nullis deinceps, nisi dignitate praeditis, aut personatum obtinentibus, seu ecclesiasticum Cathedralium Canonicis causae auctoritate literarum Sedis Apostolicae, vel legatorum eiusdem de cetero committantur. In quo textu tertium locum Canonici Cathedralium habent inter personas habiles & idoneas, quibus ecclesiasticae causae committantur, quia nimirum praesumitur, ut genere nobiles, sic etiam eruditione & prudentia esse. Quod si in aliquibus locum non habet, communi parentum, ac maiorum suorum laude vi-

vunt, & sustentantur.

III. Non tamen excludunt alios, quò minus ad unum aliquem actum subdelegari possit, quavis nullam dignitatẽ habeat, dummodò alias sint idonei & legales, puta, ad testium examinationem, instrumentorum collationem, vel alium similem actum: cumque per talem subdelegationem tota iurisdictione Apostolica non transferatur, & talis articulus expediri possit absque causa cognitione, nõ immeritò tolerantur in exercitio illius etiam simplices clerici, & privatae personae, quae nullam habent dignitatem. De Canonico Cathedrali regulari variant sententiae & negandum videtur, quia Monachis similiores sunt, & putantur non habere *velle & nolle*. Contrarium tamen defendit *Abb. in c. cum olim. de Privileg. n. 13. Roderic. To. II. Q. 124. ar. 1. Lud. Gomez in c. Statutum. nu. 32. de reser. in 6. Sanch. l. 6. Moral. c. 13. n. 83.* Valet enim iuxta *Clem. 2. de reser.* commissio facta religioso à Sede Apost. quod in eo reperitur qualitas, qui sufficit in clerico saeculari, ut si sit Prior Conventualis. *Barb. c. 19. n. 14.*

IV. Quæritur etiam de causis ad forum ecclesiasticum spectantibus, an illarum ludez possit esse Canonicus Cathedralis non designatus in singulis Conciliis provincialibus, & diocesanis iuxta *Conc. Trid. Sess. 23. c. 10.* Censeo non posse, quamquã si usum spectes, ne quidẽ à Pontifice observatur à quo eiusmodi causae committuntur aliis, quàm à Synodo deputatis, tum quia ignorat illorum nomina, tum quia praesens necessitas moram non patitur. Crediderim tamen illis in locis, ubi eius generis Decreta, contra morem & consuetudinem priorem recepta sunt, solis à Synodo electis ecclesiasticas causas committi.